

Matthew Syedi “Suurte saavutuste saladused”, alapealkirjaga “Kuidas ebaõnnestumistest õppida”, on juba mõnda aega olnud üks minu lemmikraamatuid, millest olen häid mõtteid integreerinud ka oma igapäevaellu ja erinevatesse suhtlemisolukordadesse. Pean siinkohal ära mainima, et mind kõnetab oluliselt enam teose originaalpealkiri “*Black Box Thinking: The Surprising Truth About Success*” (tõlkes “*Musta kasti mõtlemine: üllatav tõde edu kohta*”). Esiteks meeldib mulle alati positiivse kaudu sõnastamine ehk mitte ebaõnnestumistest õppimine vaid edu saladus. Teiseks on selle raamatu üks suur alus lennundusvaldkond, milles musta kasti mõtlemine annab mitmetasandilise semantika pealkirjale.

Peamised kaks valdkonda, mida autor läbivalt käsitleb on lennundus ja meditsiin ning lisaks toob autor välja sisukaid näiteid ettevõtlusest ja tippspordist. Praegu toimuva EURO 2024 jalgpalliturniiri taustal on paslik välja tuua just David Beckhami näide sellest, et ta ei sündinud maailma parimaks jalgpalluriks. Ta sündis poisiks, kes harjutas väga palju, kes lõi väravast mööda miljoneid kordi, aga ei andnud alla, kuni löögid hakkasid minema väravasse. Autor räägib sellest muidugi sisulisemalt ja põhjalikumalt, kuidas ja mis toimus Beckhami arengus. Ta räägib ka Google edust ja F1 tipptasemel meeskonnast. Neid kõiki ühendab vigade tegemine, eksimise lubamine ja vigadest õppimine.

Raamatu ligi 400 lk räägivad näidete kaudu sellest, millega on seotud elus edasimineku ja millega tegelikult mitte. Autor on teinud suure töö ja pannud kokku hulganisti reaalseid näiteid koos viidetega uurimistöodele, mis kokku annavad hea ülevaate edu saladustest ehk miks üks saab edukaks ja teine mitte.

Niisiis, põhifookus on lennundusel ja meditsiinil, vigade tunnistamises kahel täiesti vastandlikul valdkonnal. Mõlemad on mulle väga huvitavad, ühega neist puutuvad paratamatult kõik kokku, olgu või ainult sünnitusmajas. Teisega puutun mina tööalaselt kokku ja pilootidega töö kinnitab selle raamatu sisu igati. Intrigeerivalt sõnastades on üks suur erinevus nende kahe valdkonna vahel see, et ühes neist tunnistatakse vigu, analüüsitakse neid, õpitakse neist ja viiakse sisse muudatused kogu süsteemi ulatuses, üle maailma. Selle aluseks on põhimõte, et iga süsteemi liige peab julgema ja saama oma viga tunnistada, isegi siis, kui see on olnud potentsiaalselt või realselt eluohtlik endale või teistele. Teises süsteemis vigu pigem salastatakse või hoitakse neid asutuse või osakonna tasandil peidu. Avalikku käsitlust ei ole ja süsteemi liikmed ei julge ka süsteemis sees oma vigu tunnistada. Valitseb hirm, et mis järgneb. Eks võib kaks korda arvata, kumb valdkond on vigade tunnistamisele avatud ja kumb mitte. Rikkudes lugemiselamust ütlen kohe ära, et lennunduses tõesti vigu tunnistatakse. Neid on läbi aja olnud väga suuri, surmaga või muude tõsiste tagajärgedega lõppevaid ja nendest on õpitud ülemaailmsete lahenduste saavutamiseni. Lennunduses vigadest räägitakse, nendest õpitakse ja seeläbi on võimalik leida lahendusi ilma samu vigu kordamata. See on ka põhjus, miks lennundus on üks turvalisemaid ja edukamaid valdkondi.

Arutlesime ühe hommikusöögi ajal lastega selle üle, miks on parimad tulemused matemaatikas just Aasia õpilastel. Rõõmustasin väga, kui toona viieaastane poeg hetke mõtles ja sõnas, et küllap on need Aasia lapsed kõige rohkem vigu teinud. Just sellest see raamat räägibki. Me saame edukaks ainult siis, kui me teeme vigu, analüüsime neid, õpime neist ja korrigeerime vastavalt õpitu oma tegevust. Paraku ikka veel meie haridussüsteemis

kasvatatakse inimesi nii, et nad kardavad eksida ja seetõttu tehakse kõik, et eduni jõudmine oleks raske. Selle asemel, et tunnustada sisemisel motivatsioonil põhinevat julgust proovida uut ja veel suuremat julgust eksida, et jõuda õige tulemuseni.

Ma tahan, et iga laps teaks maast madalast, et eksimine on suure saavutuse alustala ja iga täiskasvanu seda teadmist austaks. Ma tahaksin, et iga koolijuht ja iga lapsevanem (olgu see laps 4 või 40) loeks mõttega seda raamatut. Ma tahaksin, et Haridus- ja Teadusministeeriumi ning kõigi omavalitsuste haridusvaldkonna ametnikud töötaksid selle raamatu läbi. Ma tahan, et iga koolitöötaja mõtestaks selle raamatu enda jaoks sisuliselt lahti. Ma tahan, et kõik need inimesed tulevikus korrigeerivad meie haridussüsteemi, kus me hetkel kasvatame lapsi ja noori kartma eksimist ja arvama, et õige vastus on see, mida peab ütlema. See pärsib edu juba eos. Ei ole ühtki olümpiavõitjat, kes poleks kaotanud. Ei ole ka ühtki olümpiavõitjat, kes pärast kaotust käega löi.

Tallinn, 2024

***

Retsensiooni koostaja:

Mina olen Maria-Helena ja teen Mahenas (www.mahena.org) nn kvaliteedikontrolli raamatutele, mida lugeda soovitame. Oleme Mahenas võtnud sihiks esitleda avalikkusele neid raamatuid, mis on ilmunud eesti keeles ja mida me soovitame ka laiemale lugejaskonnale, et paremini mõista inimest ja suhteid ja raskustega toimetuleku võimalusi, <https://mahena.org/mahena/infoaegas/raamatu-tutvustus.html>.

Olen seda tüüpi lugeja, kes naudib iga sõna läbi lugemist, vahel ka mitu korda, sest diagonaalis lugemisel on küll oma eelis kiiruse osas, kuid selle kasuks otsustan ma vaid tekstide puhul, mis on mingil põhjusel vajalikud, kuid mille kasulikkus või huvitatavus on minu jaoks küsitavad.

Viimasel ajal olen lugenud rohkem aime- või tõsist teaduskirjandust, kuid järjest enam avastan taas ka ilukirjandust ning jagan rõõmuga oma lugemiskogemust teistega. Selge on see, et mis üht kõnetab, see teist ei pruugi kuidagi puudutada, ja ajas võib muutuda minuigi fookus.

***

Arutelud loetud raamatute teemal on Mahena FB kommentaarides alati väga oodatud,

<https://www.facebook.com/mahena.keskus>.

Lugemine on lõputu avastamine!